

VAKTSKIFTE

Skuta ligger fortsatt på rett kurs, selv om vi hele tiden må korrigere litt for avdrift på grunn av sterke vinder og uberegnelige strømmer. Men dette er bare som det skal være i våre farvann og med så stor fart. Om et og et halvt år skal vi nå første havn og få oppleve noen dagers hektisk landligge.

Når vi runder bøyen ved kommende årsskifte, er det tid for vaktskifte. Undertegnede takker av etter fem år i åremål ved roret og overlater styringen til lederen av vår kulturhistoriske avdeling, Ove Magnus Bore. Han er valgt til direktør for Stavanger Museum de neste fem årene.

En av direktørens viktigste oppgaver er å holde kontakten med alle museets gode venner. Og i den forbindelse er Museums-Tidende et

talerør vi bruker for å nå ut med informasjon om hva vi holder på med. Jeg vil med dette få takke alle bladets lesere for svært mye god respons og uvurderlig støtte gjennom fem år. Uten alle de gode vennene hadde denne skuta forlist for lenge siden.

Seilskuteskipperne brukte gjerne en fast formulering i skipsjournalen ved avslutningen av hver vakt: "Læns skib, Gud med os". Uten å tilkalle høyere makter, tillater jeg meg å uttrykke visshet om at Stavanger Museum også i årene som kommer får den støtte som trenges for å holde skuta i forsvarlig stand og vellykket drift.

GOD JUL OG GODT NYTT ÅR!

Harald Hamre

ÅRBOKEN ER KOMMET!

Stavanger Museums Årbok for 1992 er nå kommet. I kjølvannet av "Anna" af Sands ferd til de baltiske land i 1990 har Harald Hamre skrevet bokens hovedartikkel med temaet sildehandelen på Østersjøen. Sildehandelens betydning for Stavangers ekspansive utvikling i forrige århundre kan vanskelig overdrives. I Hamres artikkel får man innsyn i de historiske omstendigheter som førte til denne eventyrlige eksporthandelen. Og man får de faktiske tall som dokumenterer handelens omfang og betydning. Men sist, men ikke minst, lar han publikum

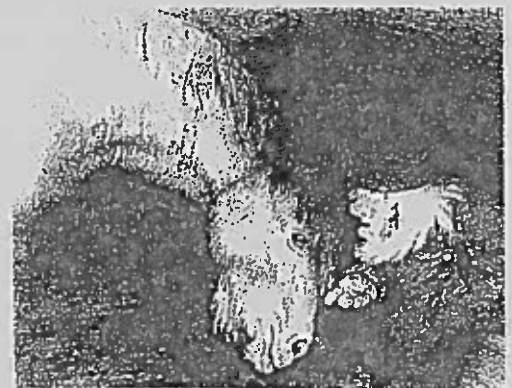
gjøre seg kjent med de mange havnebyene som tok imot silda fra Stavanger - byer som for mange idag er ukjent, men som for hundre år siden hørte til stavangerbefolkningens hverdag.

Som vanlig spenner museets årbok fra kulturhistorisk stoff til zoologi. Martin T. Anfinsen presenterer i sin artikkel resultatet fra undersøkelser som han gjorde på 1950 - tallet om toppdykkernes utbredelse på Jæren. Holger Holgersen er med sine 50 artikler en av dem som har levert mest stoff til museets årbok i de 102 årene boken har eksistert. I år kommer han tilbake med en artikkel om et meget sjeldent sikadefunn han får få år siden gjorde i Øvre Sirdal.

Boken avsluttes med en lengre artikkel av Egil Henriksen om fotografene i Stavanger i forrige århundre. Her kan man følge de første daguerreotypistene og fotografene fra år til år etterhvert som avbildningens kunst ble et etablert yrke i Stavanger. Artikkelen inneholder også en biografisk katalog over byens fotografer frem til 1885. For folk med interesse i fotohistorie bør dette være en referansartikkel av stor nytteverdi.

For medlemmer av Stavanger Museums venneforening er årboken gratis. For andre er den til salgs i museets administrasjon i Musegt.16. Kjøp en da vel!

Ove Magnus Bore

JUL PÅ LEDAAL OG BREIDABLIKK

søndag 12. desember 1993
kl. 11 - 16

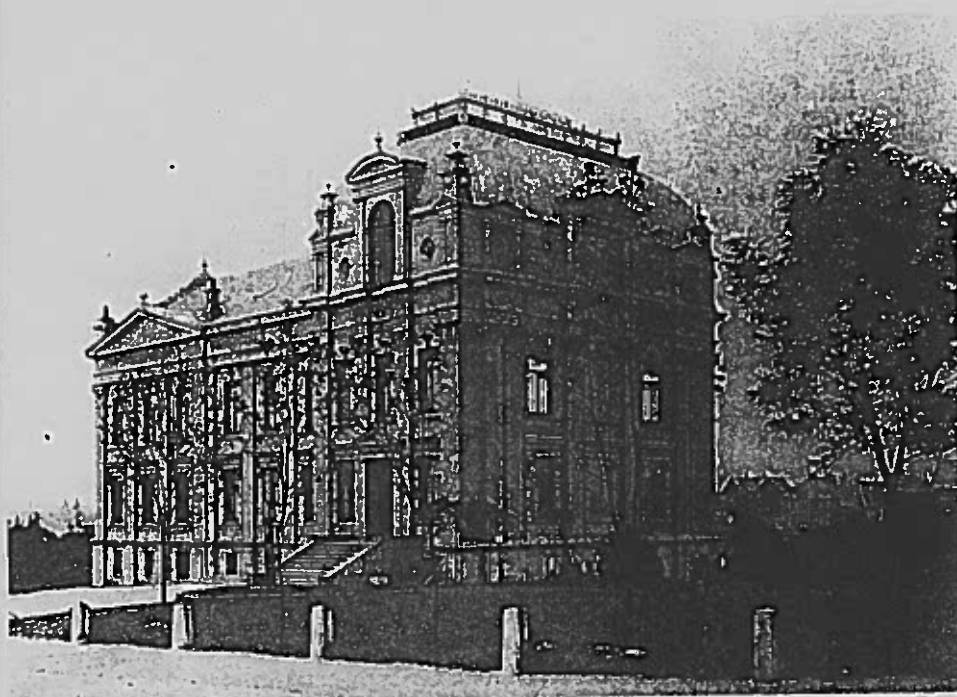
Juleforestilling med sang og leker.
Julestemning med nisser og dyr.
Opplesing av julefortellinger.
Vi støper lys og lager julepynt.
Kammerkonsert i LedaaIs festsaal.
Lag din egen julegave i nisseverkstedet.
Tur med best og kjerre og masse god mat.

Ledaal og Breidablikk, Eiganesveien 40/45

Stavanger Museum

MUSEUMSBYGNINGEN 100 ÅR

19.oktober i år var det 100 år siden Stavanger Museums nye bygning på Skjævelandsstykket ble innviet. Fra en kummerlig tilværelse i et trehus i Nedre Strandgate kunne museet nå innta en bygning som av de mest entusiastiske ble sammenlignet med byens ærverdige domkirke i arkitektonisk kvalitet.

Bygningen var tegnet av arkitekt Hartvig Sverdrup Echoff. Han kom opprinnelig fra Kristiansand, men hadde slått seg ned i Stavanger. Her kombinerte han sin arkitektpraksis med stillingen som tegnelærer ved

Stavanger Katedralskole. Museumsbygningen var hans tredje monumentalbygg i Stavanger. Tidligere hadde han tegnet både teateret og turnhallen.

Museet var virkelig et staselig byggverk, bygd i historismens nyrenessanse, tronende på høyden over de to andre praktbyggene. Og Aftenbladets dom var klar: "Museet har vundet!" skrev avisen i sin entusiastiske reportasje fra åpningshøytidligheten.

Det som imidlertid gjorde sterkest

inntrykk på de besøkende, var museets trappehall. En slik hall hadde man ikke sett i byen før, og enkelte mente at maken knapt fantes i hele landet. Med sin rike takdekor, sine 15 eikemalte søyler i hver etasje og med sin brede eiketrapp kronet med en firkantet kuppel, har da også rommet vært et syn.

Ved ombyggingen på slutten av 1920-tallet ble museumsbygningen forlenget med en sydfly som samtidig som tak og fasadeutstyr ble endret. Mesteparten av søylene i trappehallen ble fjernet og etterhvert ble dette praktrommet bare en skygge av hva det engang hadde vært.

Museet har bestemt at bygningens 100-års jubileum skal representere et positivt vendepunkt for det gamle praktbygget. Som en del av museets opprustning til ICOM 1995 blir derfor trappehallen nå restaurert så langt det lar seg gjøre i forhold til de bygningsmessige endringer som tidligere er utført. Arbeidet er godt igang, og daglig dukker gammel takdekor frem bak nyere takmaling. Søylene som ble fjernet, skal på plass igjen og rommet skal få tilbake sine opprinnelige farger. Under forutsetning av at de offentlige tilskuddene faller på plass, vil museet kunne åpne døren til en trappehall som vil forbløffe mange av museets trofaste venner. Velkommen skal de være 15.juni 1995!

Ove Magnus Bore

MUSEETS VENNEFORENING ER I GANG

Fredrik Hagemann, Venneforeningens leder, kunne den 10.november i samarbeid med Stavanger Museum ønske ca.35 personer velkommen til presentasjon av museets årbok for 1992. Det ble et svært vellykket møte der de fire forfatterne presenterte

sine artikler.

Nå er Venneforeningen offisielt godkjent. Foreningen ønsker å være en aktiv støtte for Stavanger Museum. Det betyr, sa Hagemann, at medlemmene kan se fram til å

engasjere seg i arbeid og aktivitet for å støtte museet i året som kommer. Det blir nytt medlemsmøte i januar, og årsmøtet med valg av nytt styre blir holdt på Ledaal i mars.

Inger Kari Nerheim

NESTE MØTE I VENNEFORENINGEN ONSDAG 19.JANUAR 1994 KL.19:00

for byen og museet.

Hovedbygningen er som kjent stengt fram til sommeren 1995 p.g.a. oppussing og montering av nye utstillinger. Men museets venner trenger ikke vente så lenge! På januarmøtet vil vi få presentert nøyaktige modeller av de nye byhistoriske utstillingene. Vi vil også få en omvisning i de nye ut-

stillingslokalene, der arbeidet foregår.

Det vil bli enkel servering. Bli med og delta i prosjekt "Stavanger Museum mot ICOM 1995"!

Tid og sted: Onsdag 19.januar 1994 kl.19:00 i Stavanger Museums foredragssal, Musegt.16.

Stavanger Museum står foran store utfordringer i forbindelse med verdenskonferansen ICOM 1995 i juli 1995. Museet ønsker støtte og deltakelse fra venneforeningen. Det vil i januar bli arrangert et møte spesielt for medlemmene. Den nye museumsdirektøren, Ove Magnus Bore, vil orientere om ICOM 1995 og hvilken betydning dette arrangementet vil ha

SAMKATALOG FOR PRIVATARKIV

Bevaring av privatarkiv er en svært viktig del av vårt kulturvernarbeid. Sammen med offentlige arkiv er arkiv etter bedrifter, organisasjoner og personer sentrale kilder til kunnskap om vår historie.

Det norske Arkiverket har de siste årene arbeidet med en verneplan for privatarkiv. Målet er å sikre mot tap av bevaringsverdige arkiv fra privat sektor og sørge for at arkivene blir gjort bedre tilgjengelige for potensielle brukere.

I Rogaland er det etablert et samarbeidsorgan for dette arbeidet. Samarbeidsorganet består av representanter for museene, arkiv-institusjoner, forskingsinstitusjoner og bibliotekene. Som representant fra fylkets museer sitter Randi Skotheim.

Utarbeidelsen av en samkatalog for privatarkiv i Rogaland er et viktig element i dette arbeidet. Det vi ønsker er at alle bevarte privatarkiv skal registreres i en regional database. Denne databasen blir igjen del av en nasjonal samkatalog for bevarte privatarkiv.

Databasen vil bli utgitt i bokform og derved være tilgjengelig ved samtlige museer, biblioteker og arkivinstusjoner. Det er planlagt utgivelse av samkatalog for Rogaland i løpet av våren 1994.

Et omstendelig og tidkrevende arbeid har vært utført de to siste årene for å fylle denne samkatalogen. Manglende ressurser ved de ulike institusjonene har ført til at store samlinger arkiv ikke har vært ordnet eller katalogisert.

Gjennom et prosjektarbeid ved Fylkesarbeidskontoret har institusjonene fått tilført økonomi og arbeidskraft til å "rydde opp" på loft og i kjeller, og vi regner med at det meste som hittil er bevart av slike arkiv i fylket nå vil bli gjort tilgjengelige for publikum.

Ved Stavanger Museums ulike avdelinger er det ordnet og katalogisert rundt 300 privatarkiv av ulikt omfang. Arkivene er sirlig plassert i eget rom i det nye magasinet i Kurhuset på Dale. Vi skylder stor takk til deltakerne i prosjektet som med stor tålmodighet og nøyaktighet har utført dette meget krevende arbeidet for oss.

Randi Skotheim

Norsk - Russisk ringmerkingssamarbeid

Ved enkelte anledninger har norske og utenlandske forskere brukt ringer fra Stavanger Museum på russisk territorium, senest sist sommer. Det har alltid vært mye byråkrati for å få de nødvendige tillatelser. I slutten av november ble det på et norsk - russisk samarbeidsmøte for forskere gitt klarsignal for at våre ringer kunne

benyttes mer regelmessig i Russland.

Det vil i første omgang kun bli snakk om få prosjekter, og som primært er knyttet til Barentshavet. Det nye i dette er at de russiske forskerne selv kan bruke våre ringer. Disse er av mye bedre kvalitet enn hva de russiske var.

Det vil primært bli merket sjø- og vadefugler. Dette er arter som besøker norskekysten, og som vi har en direkte interesse av å få vite noe om. I øyeblikket er det ingen som vet om det finnes en merkesentral i Moskva. Det kommer p.t. ingen opplysninger derfra.

Olav Runde

ETTERLYSING!

Arbeidstøy fra hermetikkindustrien. Riktig påkledning er viktig, også på Hermetikkmuseet. Kanskje noen har

et hvitt, stort forkle av lerret som kan være med på å gjenskape rette

atmosfæren når brisling tredes på teiner eller legges i boks? Eller et skinnforkle som ble brukt ved forlaking og røyking? Andre klær som ble brukt i hermetikkfabrikkene vil også bli satt svært stor pris på.

Eller....

Kanskje har du andre klær som er tidstypiske for våre anlegg og som kan brukes ved ulike former for omvisning?

Kan du hjelpe oss? Kontakt Anne Berit Sæl, tlf.51 52 60 35

MUSEUMSSTAFETTEN 1994

Planleggingen er i full gang. Det blir også denne våren arrangement ved store og små museer og museumsrelaterte lag og foreninger de fleste søndagene fra midten av januar til midten av juni. En del av aktivitetene vil være rettet mot barnefamilier, men tilbudene vil være av variert karakter.

Museumskalenderen vil være klar til utdeling første uken i januar.

PERSONALNYTT

Ove Magnus Bore er tilsatt som ny direktør ved Stavanger Museum i fem år fra og med 01.01.1994. Han fortsetter imidlertid også som avdelingsleder ved Kulturhistorisk avdeling.

Harald Hamre er frå årsskiftet innvilget to og et halvt års permisjon fra stillingen som avdelingsleder ved Sjøfartsmuseet. Sammen med tidligere avdelingsleder Egil Harald Grude, skal han skrive Egersund bys historie.

I samme periode er Randi Skotheim konstituert som avdelingsleder ved Sjøfartsmuseet og valgt til varadirektør for hele museet.

Cand. philol. Roar Svendsen er tilsatt som vikar for konservator på Sjøfartsmuseet i perioden 01.01.1994 - 30.06.1996.

Per Dahle er nå fast ansatt som leder av administrasjonen og Margrete K. Eriksen som personalkonsulent. Begge var tidligere konstituert i disse stillingene. Åse E. Sandvik er fast ansatt som kontorfullmektig og sentralbordbetjent, etter å ha vikariert i stillingen i ett år.

Våre to bibliotekarer vil etter eget ønske bytte stilling i 1994. Karin R. Hausberg blir konstituert bibliotekleder og Thurid Wishman bibliotekar.

I løpet av 1993 har både bibliotekleder Thurid Wishman og taxidermist Odd Låtun passert 25 års ansettelse ved museet. Vi gratulerer!

STIFTELSEN STAVANGER MUSEUM ER NÅ EN REALITET

Med offisielt stadfestingsbrev datert 5.november 1993, har fylkesmannen i Rogaland godkjent stiftelsen Stavanger Museum. Med dette har vi avsluttet en langvarig prosess og slått ned en ny milepæl i museets historie.

Fra samme dato er den gamle medlemsforeningen formelt omdannet til foreningen "Stavanger Museums venner". Vi ønsker venneforeningen lykke til og stiller fast spalte til disposisjon i Museums-Tidende.

ÅRETS SESONG PÅ REVTANGEN

..ble avsluttet i slutten av oktober. På mange måter ble dette et noe uvanlig år. Vårtrekket inntraff mye tidligere enn normalt - allerede i slutten av april. Den kraftige hetebølgen som kom inn over landet på den tiden var nok den direkte årsak til dette.

Høsttrekket var i første rekke preget av at mange vanlige arter opptrådte i mindre antall en normalt, f.eks. rødstjert og hagesanger. Dette ble også registrert på andre norske fuglestasjoner, så det kan ikke forklares med lokale forhold. Andre arter, f.eks. gjerdesmett, var svært tallrike.

Heller ikke dette året ble preget av

invasjonsarter - dvs. meiser, gråsisik, sidensvans, korsnebb, nøttekråke etc. Rett nok fanget vi over 200 blåmeis på en dag, men det var også unntaket.

Også i år fikk vi uvanlige arter. En gulbrynsamger ble fanget i midten av oktober, og senere samme dag - etter at snø- og sluddbygene var over, fikk vi en fuglekongesanger. Begge disse er østlige arter. Fuglekongesangeren må sies å være sjelden trekkgjest på Revtangen, og dette var det andre eksemplaret i løpet av de siste 15 årene. Gulbrynsangeren er nok mer regelmessig, men blir ikke fanget årlig.

Totalt ble det merket i underkant av 2000 fugler. Dette er et tilfredsstillende resultat tatt i betraktning at flere vanlige arter var fåtallige.

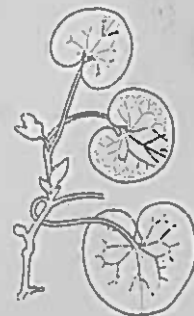
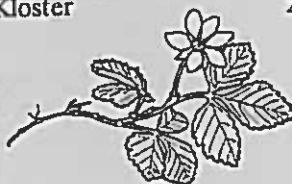
Olav Runde

ROGALANDS FJERDE MEST BESØKTE ATTRAKSJON I SOMMER

Nortras statistikk over sommerbesøket ved "Norges attraksjoner" plasserer Stavanger Museum på 69.plass blant de tiltak som har registrert billettsalg. Riktignok havner vi bak både dyreparker, sommerland, "utkikks-punkter" og "informasjonssentra", men

slike har vi da heller ingen grunn til å sammenligne oss med. Blant kulturminner og museer ligger vi omtrent på 25.plass i landet. De best besøkte "attraksjonene" i Rogaland i perioden 1.mai - 31.august var:

	besøkstall	endring fra 1992
Kongeparken	83.000	- 25,9%
Prekestolen (anslag)	70.000	+ 40,0%
Havanna Badeland	63.500	+ 5,7%
Stavanger Museum	38.100	+ 25,3%
Hå Gamle Prestegård	32.000	- 21,1%
Utstein Kloster	26.200	+ 192,0%

Ansvarlig red.: Harald Hamre
Redaksjon: Arvid Sandal
Layout: Arvid Sandal

Avsender: Stavanger Museum
Muségaten 16
N-4005 Stavanger

